

למטה בשנויים רבים, ועזבו את העליון של הכל, שהוא אחד, ולא משתנה לעולמים. זהו שכתוב (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבנות רבים. והמה בקשו חשבנות רבים ודאי, אז התהפך לבס לאותו צד ממש, לפעמים לטוב, לפעמים לרע, לפעמים לרחמים, לפעמים לדין. כמו אותו הדבר שנדבקו בו ודאי. והמה בקשו חשבנות רבים, ונדבקו בהם.

אמר לו הקדוש ברוך הוא: אדם, עזבת את החיים ודבקת במות. חיים, שכתוב ועץ החיים בתוך הגן, העץ שנקרא חיים, שמי שאוחז בו לא טועם טעם המות לעולמים, ונדבקת בעץ אחר - הרי ודאי מות הוא כנגדך. זהו שכתוב (משלי ה) רגליה יורדות מות וגו'. וכתוב (קהלת ז) ומוצא אני מר ממות את האשה. ודאי שנדבק למקום של מות, ועזב את המקום של חיים, משום כך נגזר עליו ועל כל העולם מות.

אם הוא חטא, מה חטאו כל העולם? אם תאמר שכל הבריות באו ואכלו מהעץ הזה ונלקח מכלם - לא כך. אלא בשעה שאדם עמד על רגליו, ראו אותו כל הבריות ופחדו מפניו, והיו נוסעים אחריו כמו עבדים לפני המלך, והוא אומר להם: אני ואתם, (תהלים צה) בואו נשתחוו ונכרעה נכרעה לפני ה' עושנו. וכלם באו אחריו. פיון שראו שאדם משתחוו למקום הזה ונדבק בו, פלם נמשכו אחריו, וגרם מות לו ולכל העולם.

אז השתנה האדם לכמה גונים, לפעמים לטוב לפעמים לרע. לפעמים רגז, לפעמים נחת. לפעמים דין, ולפעמים רחמים.

ונחתו מעילא לתתא, ואתדבקו לתתא בשנויין סגיאין, ושבקו עלאה דכלא, דהוא חד, ולא אשתני לעלמין. הדא הוא דכתיב, (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבנות רבים. והמה בקשו חשבנות רבים ודאי, כדין אתהפך לפייהו בההוא סטרא ממש, זמנין לטב, זמנין לביש, זמנין לרחמי, זמנין לדינא. (דף ק"ז ע"ב) כההוא מלה דאתדבקו בה ודאי. והמה בקשו חשבנות רבים, ואתדבקו בהו.

אמר ליה קדשא בריה דאדם, שבקת חיי, ואתדבקת במותא. חיי, דכתיב ועץ החיים בתוך הגן, עץ דאתקרי חיים, דמאן דאחיד ביה, לא טעים טעמא דמותא לעלמין. ואתדבקת באילנא אחרא, הא ודאי מותא הוא לקבלה. הדא הוא דכתיב, (משלי ה) רגליה יורדות מות וגו'. וכתוב (קהלת ז) ומוצא אני מר ממות את האשה. ודאי באתר דמותא אתדבק, ושבק אתר דחיי, בגין כך אתגזר עליה ועל כל עלמא מותא.

אי הוא חטא, כל עלמא מאי חטאו. אי תימא דכל בריין אתו ואכלו מאילנא דא, ואתרמי מפלא. לאו הכי, אלא בשעתא דאדם קאים על רגליו, חמו ליה בריין פלהו, ודחלו מקמיה, והווי נטלין בתריה, פצעדין קמי מלכא. והוא אמר לון, אנא ואתון, (תהלים צה) בואו נשתחוו ונכרעה ונכרעה לפני יי' עושנו, וכלהו אתו בתריה. פיון דחמו דאדם סגיד להאי אתר, ואתדבק ביה, פלהו אתמשכו אבתריה, וגרים מותא ליה, ולכל עלמא.

כדין אשתני אדם לכמה גוונין, זמנין לטב, זמנין לביש. זמנין רוגזא, זמנין נייחא. זמנין דינא, וזמנין רחמי. זמנין חיי, זמנין